

PM Rotel I (Dnr KS 2021/533)

**Anmälan om svar på remiss av begäran om yttrande
över ansökan om nätkoncession avseende ledning i Luft
från Ålkistan till Ekhagen i Solna kommun och
Stockholm stad i Stockholms län**

Remiss från Energimarknadsinspektionen

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remissen godkänns.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Ellevio ansökte 2013 om tillstånd för markförläggning av de två befintliga 220 kV-luftledningarna mellan transformatorstation Fisksjöäng i Stockholms stad och terminalplats Ålkistan i Solna stad. Eftersom delsträckan mellan Ekhagen och Ålkistan visade sig vara tekniskt komplicerad delades koncessionsansökan i två delsträckor. För delsträckan Ekhagen-Fisksjöäng meddelades koncession i februari 2017, och förläggningen av markablarna är genomförd. Ellevio ansöker nu om att bibehålla luftledningarna mellan Ekhagen i Stockholms stad och Ålkistan i Solna stad. Detta bedöms vara den bästa lösningen ur ett samhällsekonomiskt och hållbarhetsperspektiv.

Samråd enligt bestämmelserna i 6 kap miljöbalken genomfördes under våren 2020. En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har bifogats ansökan. I miljökonsekvensbeskrivningen bedöms konsekvenserna generellt som relativt små. Konsekvenserna bedöms som obetydliga för Riksintresse Nationalstadsparken. Konsekvensen för kulturmiljö bedöms bli obetydlig då Nationalstadsparkens kulturhistoriska värden redan i dagsläget bedöms vara påverkade av övrig infrastruktur.

Konsekvensen för landskapsbilden bedöms som måttligt negativ då landskapsbilden redan idag är starkt präglad av infrastruktur. För aspekten naturmiljö bedöms konsekvenserna som små negativa.

Konsekvenserna på friluftslivet bedöms vara obetydliga. Luftledningarna med tillhörande stolpar upptar ett mycket begränsat område av Nationalstadsparken och riksintresset för friluftslivet.

Konsekvenserna för boendemiljön bedöms som måttligt negativ. Bedömningen grundas på att de förändringar som kommer att ske i form av visuell påverkan och ianspråktagande av mark (framförallt under byggskedet) kan påverka upplevelsen av närmiljön för de boende i Ekhagen. Magnetfältet kommer inte att medföra någon försämring med avseende på boendemiljön i jämförelse med dagsläget.

Konsekvenserna för aspekten markanvändning och infrastruktur bedöms vara små negativa. Ingen ny mark tas i anspråk, förutom ett begränsat område där två nya kabeländstolpar ska utföras.

Remissen med bilagor finns på www.ei.se/2019-103001.

Energimarknadsinspektionen har begärt att Stockholms stad yttrar sig gällande ansökan. På grund av kort remisstid har stadsledningskontorets tjänsteutlåtande skickats in som förhandsbesked på stadens remissvar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Östermalms stadsdelsnämnd.

På grund av den korta remisstiden har exploateringskontoret och miljöförvaltningen svarat med ett kontorsyttrande. Av samma anledning har Östermalms stadsdelsnämnd fattat beslut genom ordförandedelegation. Stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret har ingenting att invända emot att Ellevio ansöker om nätkoncession avseende ledning i luft från Ålkistan till Ekhagen i Solna kommun och Stockholm stad i Stockholms län.

Exploateringskontoret yrkar på att finansieringsbidraget ska justeras och regleras i ett tilläggsavtal mellan staden och de berörda parterna Ellevio, Svenska kraftnät och Vattenfall. Utöver detta behöver Ellevio och Staden teckna markupplåtelseavtal för en av de nya kabelstolparna som placeras på stadens mark.

Miljöförvaltningen tillstyrker ansökan.

Östermalms stadsdelsnämnd framhåller att det är viktigt att platsen för en av de två kabeländstolpar som sätts upp i Ekhagen återställs efter byggnation samt att de fruktträd som finns mellan Bergiusvägen och Åminnevägen bevaras i största möjliga mån, då dessa träd har ett historiskt värde för området.

Mina synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remissen godkännes.

Stockholm den 9 juni 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Ellevio ansökte 2013 om tillstånd för markförläggning av de två befintliga 220 kV-luftledningarna mellan transformatorstation Fisksjöäng i Stockholms stad och terminalplats Ålkistan i Solna stad. Eftersom delsträckan mellan Ekhagen och Ålkistan visade sig vara tekniskt komplicerad delades koncessionsansökan i två delsträckor. För delsträckan Ekhagen-Fisksjöäng meddelades koncession i februari 2017, och förläggningen av markablarna är genomförd.

Ellevio ansöker nu om att bibehålla luftledningarna mellan Ekhagen i Stockholms stad och Ålkistan i Solna stad. Detta bedöms vara den bästa lösningen ur ett samhällsekonomiskt och hållbarhetsperspektiv. En markförläggning av ledningar på denna sträcka har inte visat sig lämplig på grund av på stor påverkan på naturmiljön inom Nationalstadsparken och på grund av höga kostnader till följd av tekniskt komplicerade lösningar. För att hantera övergången från markablarna till luftledningar behöver två kabeländstolpar uppföras vid Ekhagen. Dessa kommer ersätta en befintlig stolpe.

Samråd enligt bestämmelserna i 6 kap miljöbalken genomfördes under våren 2020. En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har bifogats ansökan. I miljökonsekvensbeskrivningen bedöms konsekvenserna generellt som relativt små. Konsekvenserna bedöms som obetydliga för Riksintresse Nationalstadsparken. Området är utpekad som ett av sex områden i Nationalstadsparken där förändringar av anläggningar får ske. Konsekvensen för kulturmiljö bedöms bli obetydlig då Nationalstadsparkens kulturhistoriska värden redan i dagsläget bedöms vara påverkade av övrig infrastruktur.

Konsekvensen för landskapsbilden bedöms som måttligt negativ då landskapsbilden redan idag är starkt präglad av infrastruktur. För aspekten naturmiljö bedöms konsekvenserna som små negativa.

Konsekvenserna på friluftslivet bedöms vara obetydliga. Luftledningarna med tillhörande stolpar upptar ett mycket begränsat område av Nationalstadsparken och riksintresset för friluftslivet.

Konsekvenserna för boendemiljön bedöms som måttligt negativ. Bedömningen grundas på att de förändringar som kommer att ske i form av visuell påverkan och ianspråktagande av mark (framförallt under byggskedet) kan påverka upplevelsen av närmiljön för de boende i Ekhagen. Magnetfältet kommer inte att medföra någon försämring med avseende på boendemiljön i jämförelse med dagsläget.

Konsekvenserna för aspekten markanvändning och infrastruktur bedöms vara små negativa. Ingen ny mark tas i anspråk, förutom ett begränsat område där två nya kabeländstolpar ska utföras.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Östermalms stadsdelsnämnd.

På grund av den korta remisstiden har exploateringsnämnden och miljöförvaltningen svarat med ett kontorsyttrande. Av samma anledning har

Östermalms stadsdelsnämnd fattat beslut genom ordförandedelegation. Stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 maj 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att flera alternativa lösningar har utretts, och att det bästa alternativet ur ett samhällsekonomiskt och hållbarhetsperspektiv bedöms vara att bibehålla luftledningar på delsträckan. Stadsledningskontoret konstaterar vidare att konsekvenserna av att bibehålla luftledningssträckan och ersätta en stolpe vid Ekhagen med två kabeländstolpar generellt bedöms som relativt små i till ansökan bifogad miljökonsekvensbeskrivning.

Stadsledningskontoret konstaterar att miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker ansökan. Nämnden bedömer att de miljö- och hälsofrågor som nämnden har att bevaka i aktuell ansökan är omhändertagna. Enligt miljökonsekvensbeskrivningen beräknas inte påverkan på boendemiljön från elektromagnetiska fält försämrats till följd av kabeländstolparna jämfört med dagsläget. Miljö- och hälsoskyddsnämnden delar uppfattningen att den befintliga ledningen och de nya kabeländstolparna, med föreslagna skadeförebyggande åtgärder, sammantaget bedöms ha små negativa konsekvenser på naturmiljön.

Projektet är en del av samverkansprojektet Stockholms Ström där flera stora luftledningar förläggs i mark. Stockholms stad och Svenska kraftnät ingick den 2 juni 2009 ett avtal som bland annat syftade till att fastställa omfattningen på stadens finansieringsbidrag till samverkansprojektet. Stockholms stad och övriga berörda markägare bidrar till projektets finansiering då avvecklade luftledningsspann genererar mervärden, till exempel i form av byggrätter på frilagd mark. Enligt avtalet ska ändringar som minskar markägares nyttovärde leda till justering av finansieringsbidraget.

Exploateringsnämnden, som förvaltar avtalet för stadens räkning, menar att lösningen innebär en minskad nytta för staden då frilagd mark och andra mervärden inte erhålls på den aktuella etappen i enlighet med genomförandeplanen. Den etapp av markförläggning som utgår enligt samrådsunderlaget utgör cirka en fjärdedel av delsträckan. Exploateringsnämnden yrkar på att stadens finansieringsbidrag om 25 mnkr för delsträckan bör reduceras med motsvarande andel. Stadsledningskontoret instämmer i exploateringsnämndens yrkande att stadens bidrag till finansiering av Stockholms ström ska justeras enligt ovan i ett tilläggsavtal.

Stadsledningskontoret har ingenting att invända emot att Ellevio ansöker om nätkoncession avseende ledning i luft från Ålkistan till Ekhagen i Solna kommun och Stockholm stad i Stockholms län.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringskontoret

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 april 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Ellevio ansökte år 2013 om tillstånd för markförläggning av befintliga 220 kV luftledningar mellan transformatorstation i Fisksjöäng i Stockholms stad och terminalplats Ålkistan i Solna stad. Projektet är en del av samverkansprojektet Stockholms Ström där flera stora luftledningar har eller ska förläggas i mark.

Eftersom delsträckan mellan Ålkistan och Ekhagen visade sig vara tekniskt komplicerad delades koncessionsansökan i två separata ärenden. Delsträckan Ekhagen–Fisksjöäng meddelades koncession i februari 2017 medan delsträckan Ekhagen–Ålkistan fortsatte att

utredas. December 2018 skickades en reviderad ansökan för Ekhagen-Ålkistan in till Energimarknadsinspektionen. Efter att ytterligare utredningar och mer detaljerade kostnadsberäkningar har genomförts visade det sig dock att sökt lösning inte var lämplig. Detta bland annat på grund av stor påverkan på naturmiljön inom Nationalstadsparken samt att ägandeskapet av en gång- och strukturbro inte var löst, vilket var en förutsättning för sträckningens genomförande.

Ellevios bedömning är att den miljömässigt och samhällsekonomiskt lämpligaste lösningen är att bibehålla de tre luftledningsspannen mellan Ålkistan och Ekhagen. Under våren 2020 har ett nytt samråd genomförts rörande planen att bibehålla de tre luftledningsspannen och uppförande av två kabeländstolpar för att koppla ihop luftledningarna med den markförlagda ledningssträckan Ekhagen-Fisksjöäng. Exploateringskontoret yttrade sig över samrådsförslaget (Dnr E2020-0177).

Exploateringskontoret har nu blivit ombett att yttra sig över en komplettering av ansökan om förlängd nätkoncession mellan Ålkistan och Ekhage. Kompletteringarna avser förtydligande gällande miljöpåverkan och tekniska uppgifter. Begäran om yttrande kommer från Energimarknadsinspektionen.

Exploateringskontoret synpunkter

Staden och Svenska kraftnät ingick 2009-06-02 ett intentionsavtal som bl.a. syftade till att fastställa hur stort ekonomiskt bidrag Staden ska lämna till finansieringen av projektet Stockholms Ström. Utöver detta tecknade Staden och Svenska kraftnät ett Ram- och genomförandeavtal avseende projektet 2016-10-01.

Intentionsavtalet har en systematik för beräkning av Stadens finansieringsbidrag där vissa avvecklade luftledningsspann bedömts leda till värden för Staden. Dels möjliggörande av bygggrätter och dels andra mervärden. Ändring av förutsättningarna för beräkningen enligt punkt 4 i intentionsavtalet ska leda till justering av stadens finansieringsbidrag. Punkt 4 hänvisar till en ändring av genomförandeplanen för utbyggnad/omstrukturering av nätet och den minskade nytta Staden erhåller av frilagd mark. Att frilagd mark avser både frilagda bygggrätter och övriga mervärden framgår av punkt 4.2 i bilaga 1 till intentionsavtalet.

Staden hävdar fortsatt att det nya förslaget som Ellevio presenterar i koncessionsansökan innebär en minskad nytta för staden då frilagd mark och andra mervärden inte erhålls på den aktuella etappen jämfört med den ursprungliga genomförandeplanen. Befintlig luftledningsstolpe inom stadens fastighet Norra Djurgården 1:8 kommer att ersättas med två nya luftledningsstolpar, varav den ena kommer att vara fortsatt placerad på stadens mark och luftledningarna mellan Ekhagen och Ålkistan bibehålls.

I utbetalningsplanen i bilaga 1 till intentionsavtalet framgår att Staden ska erlagga 25 mnkr för avvecklingen av luftledningen 220 kV Järva-Värtan och Danderyd-Värtan på delsträckan Ekhagen-Fisksjöäng som är 3,2 km lång. Den etapp som Ellevio avser att bibehålla är cirka 800 m lång, vilket innebär att drygt 24 % av den totala sträckningen bibehålls som luftledning. Finansieringsbidraget omfattande 25 mnkr bör reduceras med samma procentsats.

Exploateringskontoret yrkar fortsatt på att finansieringsbidraget ska justeras enligt ovan och regleras i ett tilläggsavtal mellan staden och de berörda parterna Ellevio, Svenska kraftnät och Vattenfall.

Utöver detta behöver Ellevio och Staden teckna markupplåtelseavtal för en av de nya kabelstolparna som placeras på stadens mark.

Exploateringskontoret vill även informera om att marken där den nya luftledningstolpen kommer att placeras är del av ett större område längs med Bergiusvägen som i stadens översiktsplan pekats ut som potentiellt stadsutvecklingsområde. Möjligheten till en omdaning av Bergiusvägen och ny exploatering i form av studentbostäder längs med gatans sträckning har studerats och kan komma att bli aktuellt i framtiden.

I övrigt har kontoret inga synpunkter.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen yttrar sig direkt till kommunstyrelsen utan att gå via nämnden då staden fått kort tid för svaret.

Ellevio AB har ansökt hos Energimarknadsinspektionen (Ei) om tillstånd att fortsätta använda en befintlig kraftledning (nätconcession för linje). Ansökan avser en ledning i luft från Ålkistan till Ekhagen i Solna stad och Stockholms stad i Stockholms län. Det är Ei som avgör om ledningen ska få fortsatt tillstånd.

I sin handläggning utreder Ei ledningens påverkan på samhällsbyggande, miljö och människors hälsa. Stockholms stad är obligatorisk remissinstans enligt 8 § elförordningen (2013:208).

Ellevio ansöker om att bibehålla luftledningarna mellan Ekhagen i Stockholms stad och Ålkistan i Solna stad. Detta bedöms som den bästa lösningen ur ett samhällsekonomiskt- och hållbarhetsmässigt perspektiv. En markförläggning av ledningen denna sträcka har inte visat sig lämplig bland annat på grund av stor påverkan på naturmiljön inom Nationalstadsparken. För att hantera övergången från markkablar till luftledningar behöver två kabeländstolpar uppföras vid Ekhagen. Dessa kommer ersätta en befintlig stolpe.

Förvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen har vid undersökningssamrådet, som även uppfyller kraven för ett avgränsningssamråd enligt 6 kap miljöbalken, yttrat sig till länsstyrelsen i förekommande ärende.

Likväl som vid undersökningssamrådet är de miljö- och hälsofrågor som förvaltningen har att bevaka i aktuell ansökan naturmiljö och elektromagnetiska fält. Förvaltningen bedömer att dessa frågor är omhändertagna i projektet.

Elektromagnetiska fält

Som försiktighetsprincip rekommenderar miljöförvaltningen att det vid byggnader där människor vistas mer än tillfälligt inte bör ske överskridanden av 0,4 μ T (årsmedelvärde).

Enligt miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) till ansökan beräknas inte påverkan på boendemiljön från elektromagnetiska fält försämrats till följd av kabeländstolparna jämfört med dagsläget. Det kortaste horisontella avståndet mellan det närmast belägna bostadshuset i Ekhagen och planerade kabeländstolpar är drygt 40 meter. Magnetfältet kommer vid detta avstånd understiga 0,4 μ T, vilket är i linje med den försiktighetsprincip som Stockholms stad rekommenderar. Längst övrig ledningssträcka är det kortaste avståndet mellan ledningarnas centrum och bostadshus med stadigvarande vistelse ca 40 m. Även där understiger magnetfältet 0,4 μ T.

Naturmiljö

Sammantaget bedöms enligt MKB:n den befintliga ledningen och de nya kabeländstolparna, med föreslagna skadeförebyggande åtgärder, ha små negativa konsekvenser på naturmiljön. Miljöförvaltningen delar denna uppfattning.

Påverkan på naturmiljön och Nationalstadsparken vid befintliga luftledningsstolpar och i kraftledningsgatan kommer inte att förändras från nuläget. Vid kraftledningsgatan sker enligt MKB:n röjningen tätare än normalt och med försiktighetsmått, vilket innebär att skyddsvärda träd kan tillåtas i ledningsgatan.

Områdena för de två ny kabeländstolparna samt ytan där befintlig stolpe ska rivas ligger inom spridningszon samt kärnområde inom stadens gröna infrastruktur. Inom området finns en allé med fem askar och i anslutning till den stolpe som ska rivas växer det flera fruktträd,

främst äppleträd. Avverkning av askarna i allén bör enligt MKB:n kunna undvikas, men i det fall en eller flera askar riskerar negativ påverkan behöver dispens från generell biotopskydd sökas hos Länsstyrelsen enligt 7 kap. 11 § miljöbalken.

En besiktning på plats av träd som kan påverkas av byggnationen av kabeländstolparna har enligt MKB:n visat att ett päronträd har högst värde av samtliga träd i området. Enligt beslut från Länsstyrelsen i Stockholm får päronträdet inte påverkas i samband med planerad byggnation. För arbete kring päronträdet kommer enligt samrådshandlingarna en certifierad arborist anlitas för att markera schaktlinje och utföra rotkartering i enlighet med det beslut Länsstyrelsen har meddelat 2018 gällande försiktighetsmått.

Ett till tre äppelträd som växer i närheten av en av de planerade stolpplatserna kommer troligen behövas avverkas i samband med schaktning för nya fundament. Äppelträden har enligt MKB:n vid okulär besiktning 2018 bedömts ha kraftiga beskärings- och rötskador som leder till kraftig förminskad livslängd.

Då inga observationer av skyddsklassade arter rapporterats specifikt för platsen för uppförandet av kabeländstolparna och med tanke på platsens få naturvärden bedöms enligt MKB:n kabeländstolparna inte medföra negativ påverkan för de skyddsklassade arter som inrapporterats i närområdet.

Enligt MKB:n är bedömningen att ledningarna på den befintliga sträckan inte innebär påverkan på någon fågelarts bevarandestatus, varken på lokal, regional eller nationell nivå.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade genom ordförandedelegation den 10 maj 2021 följande.

Att överlämna bifogat tjänsteutlåtande som svar på remissen begäran om yttrande över ansökan om nätkoncession avseende ledning i Luft från Ålkistan till Ekhamen i Solna kommun och Stockholms stad i Stockholms län.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 april 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsen har skickat remissen ”Begäran om yttrande över ansökan om nätkoncession avseende ledning i Luft från Ålkistan till Ekhamen i Solna kommun och Stockholms stad i Stockholms län” till bland annat Östermalms stadsdelsnämnd. Kommunstyrelsen sammanställer svaret för Stockholms stad och önskar yttrande senast den 10 maj 2021.

Stadsdelsförvaltningen ansökte om förlängd remisstid till den 28 maj för att remissen skulle kunna tas upp på stadsdelsnämndens sammanträde den 27 maj. Detta var inte möjligt och därför besvaras denna remiss med ett ordförandebeslut.

Under våren 2020 besvarade Östermalms stadsdelsnämnd, genom ett ordförandebeslut, remissen ”Samråd gällande ansökan om förlängd koncession för 220 kV luftledningar mellan Ekhamen och Ålkistan”. Detta samråd genomfördes av Ellevio i samband med att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) togs fram. Samrådet som genomförs nu är en följd av att Ellevio ansöker om tillstånd för att fortsätta använda befintlig kraftledning hos Energimarknadsinspektionen (Ei), som avgör om ledningen ska få fortsatt tillstånd. Ei begär in synpunkter från bland annat Stockholms stad kring om ledningen är förenlig med kommunens detaljplaner och områdesbestämmelser med mera.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av parkmiljöavdelningen norra innerstaden.

Ärendet

Bakgrund och syfte

Elnätsföretaget Ellevio ansökte 2013 om tillstånd, så kallad nätkoncession för linje, för markförläggning av de två befintliga 220 kV luftledningarna (KL21 och KL25) mellan terminalplats Ålkistan i Solna stad och transformatorstation Fisksjöäng i Stockholms stad. Luftledningarna är sambyggda i gemensam sträckning och är belägna på Norra Djurgården. Projektet är en del av det stora samverkansprojektet Stockholms Ström, där Ellevio, Vattenfall och Svenska kraftnät arbetar med att förstärka och förnya elnätet i Stockholmsregionen.

Under Energimarknadsinspektionens tillståndsprövning delades koncessionsansökan upp i två separata ärenden då det visade sig att delsträckan mellan Ålkistan och Ekhagen var komplicerad att lösa rent tekniskt. För delsträckan Ekhagen–Fisksjöäng meddelades koncession i februari 2017 och förläggningen av markkablarna är nu genomförd. För delsträckan Ålkistan-Ekhagen utfördes kompletterande utredningar och en reviderad ansökan skickades in i december 2018. Under sensvåren 2019 skickade Energimarknadsinspektionen över en begäran om komplettering av ansökan, då Ellevio bland annat ombads att förtydliga varför de befintliga luftledningarna behöver bytas ut mot markkablar.

Ansökan kompletterades aldrig utan istället valde Ellevio att dra tillbaka ansökan. Anledningen till det är att Ellevio, efter genomförd detaljprojektering med ytterligare utredningar och kostnadsberäkningar under 2019, har konstaterat att den ansökta lösningen inte är lämplig. Det beror dels på stor påverkan på naturmiljön till följd av avverkning av ett större antal träd än tidigare förutsatt antal träd inom Nationalstadsparken och höga kostnader till följd av tekniskt komplicerade lösningar. Därtill har ägandeskapet av gång- och strukturbron, som skulle gå över Ålkistan och förbinda Solna och Stockholm och där markkablarna skulle byggas in inte lösts, vilket var en förutsättning för sträckningens genomförande.

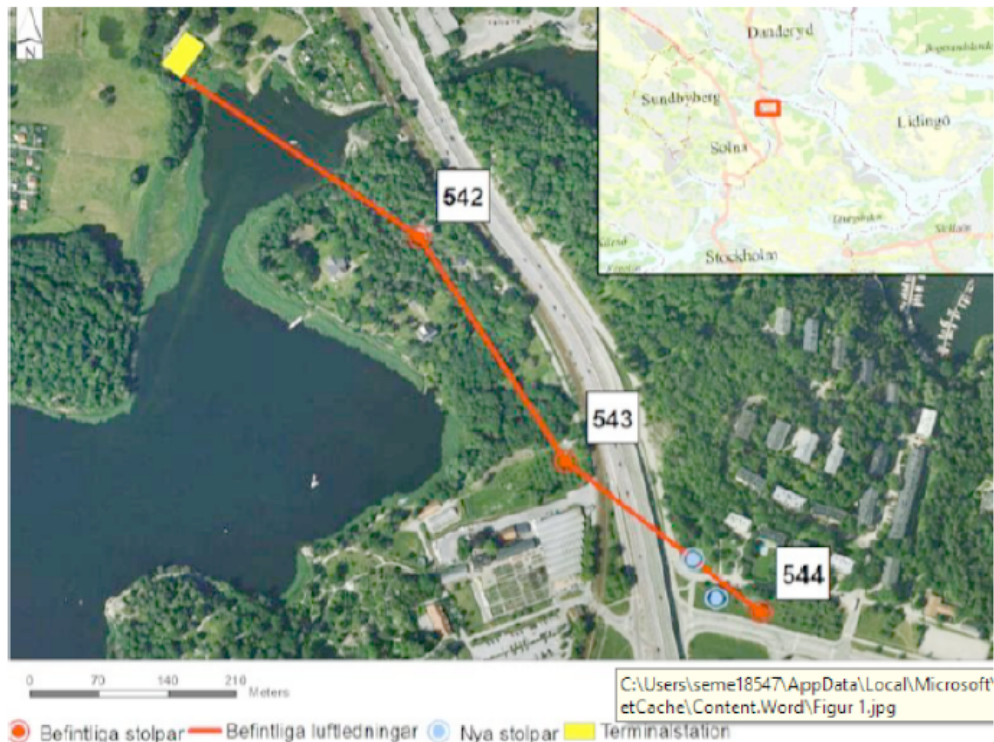
Befintlig luftledning över Brunnsviken februari 2020.

Parallellt med detaljprojektering och vidare utredningar avseende framkomlighet undersökte Ellevio under hösten 2018 möjligheterna att temporärt bibehålla luftledningarna på sträckan mellan Ekhagen och Ålkistan. En sådan lösning skulle innebära att två kabeländstolpar behöver uppföras vid Ekhagen för att möjliggöra övergången från markkabel till luftledning. I samband med detta genomförde Ellevio samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken under hösten 2018.

Mot bakgrund av ovanstående avser Ellevio nu att ansöka om förlängd koncession för de tre sista luftledningsspannen mellan Ekhagen och Ålkistan, det vill säga den temporära lösningen som Ellevio redan har samrått med Länsstyrelsen om. Detta eftersom Ellevio genom utredningar har kommit fram till att denna lösning bedöms vara den bästa ur ett samhällsekonomiskt och hållbarhetsmässigt perspektiv.

Det rör sig alltså inte längre om en temporär lösning utan en permanent lösning där de befintliga luftledningarna ansluter till de nyanlagda markkablarna vid Ekhagen. För att hantera övergången mellan markkablar och luftledning behöver stolpe 544 ersättas med två kabeländstolpar (se karta nedan). Detta samrådsunderlag beskriver planerad lösning.

När de nyförlagda markkablarna mellan Ekhagen och Fisksjöäng har anslutits till de nya kabeländstolparna och tagits i drift kan rasering ske av luftledningen mellan Ekhagen och Fisksjöäng.

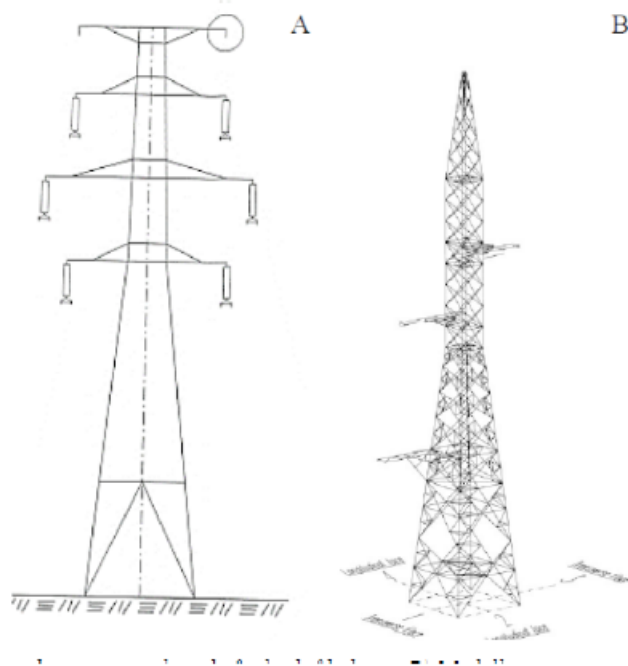
Karta över delsträckan med numrerade stolpar samt med markering som visar var kabeländstolpar behöver sättas upp. Stolpe nr 544 kommer ersättas av ändstolparna. Ortofoto Stockholms stad 2015.

Beskrivning av befintliga ledningar och nya stolpar

Aktuell delsträcka är cirka 700 meter lång och innefattar tre luftledningsstolpar samt ändstolpen vid terminalplats Ålkistan. Stolparna är fackverksstolpar av typen ”julgran”, med isolatorer av glas och porslin. Höjden på stolpe nr 542 är ca 38 m och höjden på stolpe nr 543 och 544 är ca 47 m.

Två 220 kV-kabeländstolpar planeras ersätta stolpe nr 544. Dessa stolpar kommer att konstrueras av stål och ha fundament av betong.

Varje stolpe kommer vara ca 6 x 6 m bred i roten och ca 42 m hög. Varje del kommer att ha ett fäste för isolatorer och kablar.

A. Principskiss av en stolpe i befintlig luftledning. B) Modell av en kabeländstolpe.

De två kabeländstolparna kommer att uppföras inom ett avgränsat arbetsområde nära befintlig stolpe (nr 544), se bild nedan för placering av stolpar respektive arbetsområde. Inledningsvis kommer körytor för grävmaskiner, bestående av bergkross på utlagda fiberdukar, att anläggas. Schakter för stolparnas fundament kommer att grävas norr och söder om Åminnevägen. Betongfundamenten formas och gjuts på plats i respektive schaktgropar.

Planerat arbetsområde för montering och uppsättning av kabeländstolpar i Ekhagen, samt placering av stolpfundament.

Stolpe nr 544 vid Bergiusvägen och bostadsområdet Ekhagen. Stolpen kommer ersättas av två kabeländstolpar närmare Norrtäljevägen. Foto Google Maps.

När fundamenten har gjutits kommer samtliga gropar att fyllas igen. Därefter monteras stolparna på marken och förs upp med kranar på respektive fundament. Markkablarna kommer därefter att anslutas till ändstolparna. Nya faslinor kommer att dras längs sträckan och kopplas till kabeländstolparna. Det sker genom att faslinorna läggs över i så kallade

linvagnar som monteras på isolatorkedjorna. De gamla linorna används därefter som draglina för att dra ut nya högttemperasturlinor. Arbetet med att dra linor över Norrtäljevägen kommer utföras nattetid när det är mindre trafik. Totalt bedöms detta arbete pågå under sju nätter. När samtliga faslinor är på plats och ihopkopplade med markkablarna kan ledningen driftsättas.

Rasering av luftledningen mellan Fisksjöäng och Ekhagen samt stolpe nr 544 möjliggörs efter att markkablarna har tagits i drift. Berörd delsträcka går från Ekhagen i nordvästlig riktning till terminalplatsen vid Ålkistan. Stolpe nr 544 står i ett grönstråk mellan Åminnevägen och Bergiusvägen. Luftledningarna korsar därefter Norrtäljevägen och Roslagsbanan till stolpe 543 som står i en skogsdunge väster om Ålkistevägen. Sträckningen går sedan norrut genom ett skogsparti och över två privata fastigheter till stolpe nr 542, som står på en berghäll. Från stolpe nr 542 går sträckningen vidare i nordvästlig riktning genom ett skogsparti och över Brunnsviken. På andra sidan vattnet ansluter ledningarna till terminalplatsen.

Synpunkter och förslag

Utifrån den redovisning som presenteras i samrådsunderlaget anser stadsdelsförvaltningen att förslaget att bibehålla luftledningarna på sträckan Ekhagen-Ålkistan är det bästa alternativet. Förvaltningen har dock inte egen teknisk kompetens inom området, vilket gör att det är svårt att fullt ut bedöma konsekvenserna av de olika alternativen. Att lägga ner ledningarna i marken skulle innebära stora ekonomiska kostnader samt åverkan på naturvärdena i Nationalstadsparken, genom nedtagning av ett stort antal träd.

En av de två kabeländstolpar som behövs sättas upp i Ekhagen, för att luftledningarna ska kunna anslutas till de ledningar som är nergrävda i marken mellan Ekhagen och Fisksjöäng, ligger på mark som stadsdelsförvaltningen förvaltar. Stadsdelsförvaltningen vill framhålla att det är viktigt att platsen återställs efter byggnation samt att de fruktträd som finns mellan Bergiusvägen och Åminnevägen bevaras i största möjliga mån, då dessa träd har ett historiskt värde för området.